

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 168/21
Luxembourg, 30. september 2021

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-389/20
TGSS (Brezposelnost delavcev v gospodinjstvu)

Delavci v gospodinjstvu v Španiji: po mnenju generalnega pravobranilca M. Szpunarja je zakonodaja, ki te delavce, ki so skoraj izključno ženske, izključuje iz dajatev za brezposelnost, v nasprotju s pravom Unije

Ta pomeni posredno diskriminacijo na podlagi spola, ki ni utemeljena z legitimnimi cilji, ki poleg tega niso povezani z nobeno diskriminacijo na podlagi spola

Varstvo v okviru posebnega sistema socialne varnosti, ki se uporablja za delavce v gospodinjstvu in ki ga določa španska zakonodaja, ne vključuje varstva za primer brezposelnosti.

Delavka, zaposlena v gospodinjstvu, ki dela za delodajalca, fizično osebo, je vključena v ta posebni sistem od januarja 2011. Novembra 2019 je ta delavka pri Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (splošni sklad za socialno varnost) podala vlogo za plačevanje prispevkov zaradi varstva za primer brezposelnosti, da bi pridobila pravico do dajatev. Njen delodajalec je bil pripravljen plačevati zahtevane prispevke. TGSS je to vlogo zavrnil z obrazložitvijo, da možnost plačevanja prispevkov v posebni sistem zaradi pridobitve varstva za primer brezposelnosti zakonodaja izrecno izključuje.

Delavka je zato vložila tožbo pri Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo (provincialno upravno sodišče št. 2 v Vigo, Španija), pri čemer je v bistvu trdila, da nacionalna zakonodaja delavce v gospodinjstvu postavlja v položaj socialne stiske, v katerem se znajdejo, ko njihova zaposlitev preneha iz razlogov, na katere nimajo vpliva. To naj jim namreč naj bi onemogočalo le dostopa dajatve za brezposelnost, ampak tudi do drugih oblik socialne pomoči, vezanih na prenehanje pravice do te dajatve.

V tem okviru je špansko sodišče poudarilo, da so zadevna kategorija delavcev skupina, ki jo sestavljajo skoraj izključno osebe ženskega spola, zaradi česar je Sodišče zaprosilo za razlago direktive o načelu enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti¹, da bi ugotovilo, ali je v tem primeru podana posredna diskriminacija na podlagi spola, ki jo ta direktiva prepoveduje.

V danes predstavljenih sklepnih predlogih je generalni pravobranilec Maciej Szpunar najprej poudaril, da **morajo države članice pri izvajanju svojih pristojnosti na področju socialne varnosti in konkretno dajatev za brezposelnost spoštovati načelo prepovedi diskriminacije na podlagi spola v zadevah socialne varnosti.**

V nasprotju s trditvami španske vlade je generalni pravobranilec ocenil, da **izključitev, predpisana z nacionalno zakonodajo, vzpostavlja posebej neugoden položaj za delavce v gospodinjstvu.**

Generalni pravobranilec je sicer poudaril, da mora špansko sodišče ob upoštevanju teh okoliščin preveriti, ali je to izključitev mogoče opredeliti za „posredno diskriminatoren ukrep“ v smislu direktiv, vendar je ugotovil, da imajo v skladu s špansko zakonodajo vse zaposlene osebe, za katere velja splošni sistem socialne varnosti, načeloma pravico do dajatev za brezposelnost in da

¹ Direktiva Sveta z dne 19. decembra 1978 o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 215).

je v tej skupini delež moških in žensk zelo podoben. Po drugi strani pa se ta delež znatno razlikuje v skupini delavcev, za katere se uporablja zadevni posebni sistem, saj ženske pomenijo več kot 95 % delavcev, za katere velja ta sistem. Zadevna izključitvena klavzula torej negativno vpliva na bistveno večji delež delavk kot delavcev v gospodinjstvu.

Zato bi bilo treba, če bi špansko sodišče ugotovilo, da so s to klavzulo v posebej neugoden položaj postavljene delavke v gospodinjstvu, šteti, da je ta klavzula v nasprotju z direktivo, razen če bi bila utemeljena z objektivnimi dejavniki, ki poleg tega niso povezani z nobeno diskriminacijo na podlagi spola.

Generalni pravobranilec je potem preizkusil, ali je lahko to različno obravnavanje na škodo delavk v gospodinjstvu utemeljeno z dejavniki, ki so objektivni in niso povezani z nobeno diskriminacijo na podlagi spola.

TGSS in španska vlada sta zlasti zatrjevala, da je zadevno različno obravnavanje utemeljeno s cilji, ki se nanašajo na posebne značilnosti kategorije delavcev v gospodinjstvu in na status njihovih delodajalcev, pa tudi s cilji varstva delavcev, ohranjanja ravni zaposlenosti v tem sektorju ter boja proti nezakonitemu delu in goljufijam.

Generalni pravobranilec je potrdil, da **ti razlogi pomenijo legitimne cilje socialne politike. Vendar je menil, da ti cilji niso nepovezani z diskriminacijo na podlagi spola in zato ne morejo utemeljiti diskriminacije v škodo žensk.**

Po mnenju M. Szpunarja razlogi, ki temeljijo na značilnostih delavcev v gospodinjstvu (slabo kvalificirani delavci, ki prejemajo minimalno plačo) ali značilnostih njihovih delodajalcev (vodje gospodinjstev) temeljijo predvsem na **spolnih stereotipih** in so torej težko nepovezani z diskriminacijo na podlagi spola.

Generalni pravobranilec je zavrnil tudi trditev, da bi morebitno varstvo delavcev v gospodinjstvu za primer brezposelnosti te lahko **spodbudilo h goljufijam**. M. Szpunar je poudaril, da **če bi bilo tako, bi bilo treba vse slabo kvalificirane delavce, ki v drugih sektorjih prejemajo minimalno plačo na trgu dela, prav tako izključiti iz dajatve za brezposelnost. Ker pa temu ni tako, ni povezave med to utemeljitvijo in zadevno izključitvijo.**

Grede cilja ohranjanja ravni zaposlenosti kategorije dejavnost delavcev v gospodinjstvu je generalni pravobranilec poudaril, da **zadevna izključitev vodi v krepitev tradicionalne družbene zasnove vlog**, saj poleg tega omogoča ne samo **izkoriščanje strukturno šibkejšega položaja oseb, ki sestavljajo to kategorijo**, ampak tudi **podcenjevanje vrednosti njihovega dela**, ki bi ga morala družba, nasprotno, priznavati in ceniti.

M. Szpunar je menil, da **zadevna izključitvena klavzula** v nobenem primeru **ni primerna za uresničevanje ciljev boja proti nezakonitemu delu in goljufijam ter ohranjanja zaposlenosti**, saj se ne zdi, da bi dejansko izražala namen uresničitve teh ciljev niti da bi se izvajala dosledno in sistematično. Ocenil je tudi, da **ta klavzula, s katero je absolutno prepovedan dostop do dajatve za brezposelnost za vse delavce v gospodinjstvu, presega potrebno za uresničitev zastavljenih ciljev.**

Generalni pravobranilec je torej Sodišču predlagal, naj španskemu sodišču odgovori, da **direktiva nasprotuje nacionalni določbi, s katero so iz dajatev, ki so z zakonskim sistemom socialne varnosti priznane delavcem v gospodinjstvu, izključene dajatve za brezposelnost, če se ugotovi, da so ti delavci skoraj izključno ženske.**

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne

odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) *sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.*

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793